

il besluit ge-

jeengeroepen  
de Kerkeraad  
aan het clas-  
sen schorste,  
r Ds Netelen-

reef over deze  
n Middelburg

25 Mei 1919

eel zijn, dat de  
l mengen moet  
door de bewe-  
merd kan wor-  
pers, maar van  
rkeerd is, weer  
nu het conflict  
akende zaak is  
rzijs niet ach-

le Classis Wal-  
uist is geweest,  
t, wanneer het  
ons ligt.

op wat in de  
maakt.

wezen, dan dat  
uit te drukken,  
beginselen van

altoos een zeer  
n, dan wanneer  
jn. Welke deze  
in Artikel 80  
anwezig waren,  
ingezien, waar  
ding geen kerke-  
en preventieven  
den nu, dat een  
ons Kerkrecht

ook uiterst be-  
en niet wegens  
maar alleen om  
onder deze om-  
tvoering gaf, is  
t. 79 draagt de  
likant moet ge-  
maar aan den  
dergelijke schor-  
loek verzekerd te  
leging. Nu werd  
at op ieder, die  
niet anders dan

spoedig op een  
bloot. Het beste  
de Classis de  
en aan de Pro-

C. V.

deze handelingen  
er scherp voo-  
0 en het rapport

missie van Rap-  
de van Leeuwar-  
antaine of kerke-  
ing in ons Ge-  
ge wat de Classis  
en ware geweest:  
/3.

UW

Verschuiving.

lange reis afge-  
thr H. Algra in  
en ik vind het  
uit ik het hier

had Ds F. H.  
t debat met een  
laatstgenoemde  
gewijd, dat werd  
in arbeid, zoodat  
ik veel petroleum  
opstel herinner  
Ds Boersma zich  
er zegt, maar op

n A., zoodat zijn  
nhangen stonden  
poort, Nic. Sim.  
anderen.

over het ver-  
predikant in het  
d met Abraham  
we verbond. God  
und". Ook de in-  
met geld werden  
sma daarentegen  
en Bavinck hem  
ezenzenheid van  
bedeeling.

ing, is al heen-  
a en hij nog eens  
en „De Heraut“  
n zouden ze zelf-  
en Prof. Schilder

dichter bij Ds B. En dan zouden ze hun hoofd schud-  
den van verwondering.

Want bij dat debat in Wirdum voelden allen het  
zoo, dat hier een verschil tusschen A. en B. om den  
hoek kwam. „Broeder A. was trouw aan A en Ds B.  
was ingepalmd door B.“

En nu—nu raakt men de kluts kwijt. Want de Kuy-  
perianen zitten in Kampen en „De Heraut“ verkond-  
digt meeningen, die van Kuiper afwijken.

Dergelijke verschijnselen komen meer voor.

Vroeger hebben Kuiper en Rutgers het er in ge-  
stamp, dat de plaatselijke kerk zelfstandig was. Daar-  
om Gereformeerde Kerken, meervoud. Sommige A-  
menschen hadden moeite, om het te leeren. Maar  
nu—in Kampen wordt niet zonder felheid geijverd  
voor het recht en de zelfstandigheid van de plaatselijke  
Kerk, terwijl, „De Heraut“ van de lijn der Doleantie  
afwijkt.

Op het gebied van het „zelfonderzoek“, de „ken-  
merken“ enz. zien zij hetzelfde. Ds Van Dijk in Gro-  
ningen, uit een oude A-familie, heeft bezwaren tegen  
den preektrant der oude Afgescheidenen, is tegen  
kenmerkenonderzoek en veroordeelt vele vrome be-  
kommeringen als ongehoorzaamheid en ongelof. En  
zie, juist in de kringen van hen, die uit de Doleantie  
voortkomen, vindt hij den minsten bijval.

Het schijnt wel, dat Kampen veel meer Kuype-  
riaansch is dan Amsterdam.

Dat is voor mij een geruststelling.

Want ik ben ook uit een oud A-geslacht. En Dr  
Wumkes heeft geconstateerd, dat ik een echte Kuype-  
riaan ben. Dat is blijkens het bovenstaande geen ex-  
centriciteit; het is een normale verschuiving.

Voor velen onzer lezers is dit stukje interessant.  
Ze hebben door eigen ervaring kennis gemaakt met  
den strijd over dingen hier genoemd. Ook zij, gezien  
de huidige debatten, raakten de kluts wel eens kwijt.  
Velen wreven zich de oogen uit en vroegen zich af:  
hoe heb ik het nu? Maar ook zij gevoelden, door dit  
alles, dat een zaak meer dan één zijde heeft.

Eenzijdig drijfverij moge lang victorie kraaien,  
straks treedt de reactie in en een andere zijde der  
zaak wint veld.

#### „Voorzienigheid spelen.“

In het Hervormde weekblad „De Geref. Kerk“ wordt  
een stukje geciteerd van „het getuigenis“, door Dr Oort-  
huys gegeven ter Hervormde synode, rakende de kwestie  
van de reorganisatie der Hervormde Kerk. Dr Oorthuys  
zegt, gelezen te hebben een meening, „in Edam geuit“,  
die aldus „luidde“:

Dit Ontwerp voert naar het Beloofde Land, waarin  
de kerk zijn zal en waarbinnen weer belijders wonen.  
Als men het afwijst, dan is het Ontwerp verloren en  
daarmede het Beloofde Land zelf. Doch als men er  
voor stemt, dan aent men zichzelf een waarachtig  
belijder, en dat is een overmoed, die ons geen van  
allen past. Het eenig juiste standpunt is dus, zich  
van stemmen onthouden. Men belijde eigen schuld.  
Men late de kerk nog veertig jaren in de woestijn  
aan de grens van het Beloofde Land, en zoeken eerst  
de belijders. Dan pas zal de belijdenis der belijdende  
kerk gedragen worden door een volk van belijders.

Ten aanzien van dit punt nu merkt Dr Oorthuys op:

En nu kom ik even terug op die stem uit Edam.  
Die stem zegt: „Men late de kerk nog veertig jaren  
in de woestijn... en zoeken eerst de belijders.“  
Dan pas zal de belijdenis der belijdende kerk gedragen  
worden door een volk van belijders“. Mijnheer de pre-  
sident, bij alle goede bedoeling van dit getuigenis, hier  
wordt het zwaartepunt alweer verlegd  
van God in den mensch. Neen, niet men late  
de kerk nog veertig jaren in de woestijn. Dat is „voor-  
zienigheid spelen“, hetgeen ik ook dien collega ver-  
weet, die hier in Januari den eisch stelde onder  
het oordeel te blijven alsof wij Gods oordeelen moes-  
ten helpen continueren! God Zelf zal Zijn oordeel  
continueren, zoolang Hij het noodig keurt. En God  
Zelf zal ons weer de woestijn in drijven, vanwege ons  
ongeloof, voor zoolang Hij wil.

In hoofdzak zijn we het hiermee eens. Iets anders  
echter staat het er mee, als Dr Oorthuys nog opmerkt:

En als er toch nog hope is, dan is het niet omdat  
er over veertig jaar of welk tijdperk ook, misschien  
een geestelijken, geloovigen, vertrouwbaarder volk zal  
zijn, met hetwelk God het dan wel zal kunnen wagen.  
Als er nog hope is, dan is het omdat God toch Ka-  
naän aan Israël beloofd heeft en geven  
zal, en omdat Hij spreekt: „Jozua en Kaleb,  
die zullen binnengaan“. Jozua, dat is: Jezus,  
en Kaleb, dat is: hond. Ik bedoel dit niet als exegese.  
Het is allegorie. Maar een allegorie, die het gansche  
Evangelie tot uitdrukking brengt, Jozua-Kaleb, Jezus  
en een hond, die komen samen in Kanaän. En die  
Kaleb ben ik.“

Hiertegenover zou ik willen opmerken, dat in alle  
verbonden twee deelen begrepen zijn: de belofte van  
in Kanaän in te gaan staat naast de verplichting om  
er linea recta naar toe te marcheren, overeenkomstig  
de leiding van het Woord. Wie deze twee „deelen“ van  
het verbond niet van elkander scheidt, behoeft niet te  
hunkeren naar de kruimkens der honden, doch wordt  
rijk verzadigd aan de tafel der kinderen.

#### Prof. Visscher contra Prof. Visscher.

De hoogleeraar Dr H. Visscher is redacteur van het  
z.g. „Gereformeerd Weekblad“. Daaruit citeert Dr Kaajan  
in „Utrechtsche Kerkbode“, terwijl hij een opmerking  
er aan toevoegt. We geven het woord aan Dr Kaajan:

Ik kom nog even op het in mijn vorige Kroniek  
genoemde artikel in het „Gereformeerd Weekblad“  
terug. Daar wordt onder meer gezegd: „De Hervormde  
Gereformeerden, die nog leven uit de oude beginselen  
der Confessie, die gevoeld worden door mannen als  
Comrie en A. Brakel en in het algemeen door goede  
oude schrijvers, voelen niet de minste verwantschap

met het Neo-Calvinisme. En dit gevoel is niet onge-  
grond, is een beginselverschil.“

Ook las ik daar het volgende: „De ethischen leven  
uit gevoelens, de Barthianen uit zekere dialectiek,  
de „gereformeerden“ uit hun verbondleer. En bij deze  
schijnbare verschillen, is er eenheid in den achter-  
grond, die niet schriftuurlijk bepaald is. Deze Heeren  
vinden elkander“.

Als men dit zoo leest, krijgt men den indruk, dat de  
verbondleer een der schrikkelijkste uitvindingen van  
de Gereformeerden is. Een man als A. Brakel zal dan  
ook wel tegen de Verbondleer zijn geweest. En Prof.  
Dr Visscher zal zich ook wel tegen elke Verbonds-  
beschouwing gekeerd hebben.

Laat ik met den Hoogleeraar beginnen. Daar  
ik veel van de geschriften van Prof. Visscher houd,  
heb ik ze bijna alle in mijn bezit. Zoo ook zijn werkjes:  
„Stemmen uit de volk der getuigen“. Prof. Visscher  
beschikt over een schoonen, helderen en krachtigen  
stijl. Hij schrijft pittig. Laat ik hem even citeren:

„In het verbond der genade is God alles in allen.  
Bij Hem zijn de uitgangen des levens. Hij maakt het  
verbond en geeft daarin tegelijkertijd Zichzelf.  
Hoe wonderbaar is Zijne goedertierenheid! Wat is de  
mensch tegenover den almachtigen, eeuwigen God!  
Wat is het schepsel tegenover den Schepper, de  
zondaar tegenover den Heilige! En toch de Hoogste  
Majesteit sluit een verbond met het wederspanning  
kroost. Gods liefde is ondoorgrondelijk.“

Verbondleer en dialectiek naast elkaar... het begint  
medelijden te wekken.

#### Erkenning van examens.

Ds H. Th. van Munster schrijft in „Gorichemsche  
Kerkbode“:

Onze Vrije Universiteit heeft een corps van kundige  
hoogleeraren. In vier faculteiten kan men examens  
afleggen in allerlei richtingen, welke examens door  
den staat worden erkend.

In een noot merkt Ds Van Munster op:

Van onze theol. hogeschool spreken we hier niet,  
omdat t.o.v. haar weinig is veranderd.

Geheel duidelijk is ons dat niet. De examens der Vrije  
Universiteit vinden erkenning in den zg. effectus  
civilis, d.w.z. men wordt er door benoembaar in ver-  
schillende betrekkingen. Wetenschappelijk worden ze  
niet „erkend“ door de rijksuniversiteiten, hetgeen natuur-  
lijk respect niet uitsluit. Met de examens in de theo-  
logische faculteit staat het precies zoo er voor als  
met de theologische examens te Kampen.

#### Bijdrage tot het „probleem“ van het „teksten-krijgen“.

Ds D. Zemel schrijft in „Geref. Kerkbode van de  
classis Gorinchem“:

In een dezer dagen verleend interview, waarin  
sprake was van veel binnenkamertjes om buiten-  
kamers kwaad te bedekken, verklaarde Ds Wisse,  
dat hij gedwongen werd het beroep naar een bepaalde  
plaats aan te nemen, toen hem ingegeven werd het  
woord: Want ik heb veel volks in deze stad.

Nog altijd zijn er menschen, die zoo iets ten eerste  
bewonderen. Een dominee, die aldus doet, is waarlijk  
door den Heere geroepen. Doch wie hij de Schriften  
leest, walgt van zulk gedoe. Immers de Heilige Geest  
zou een geest der dwaasheid moeten zijn, indien Hij  
op deze wijze Zijn Woord zou toepassen. Dat blijkt  
aanstonds, wanneer we de situatie van den genoem-  
den tekst en van dien beroepen predikant eens naast  
elkaar zetten.

Die dominee ontving het beroep van een vredige  
Nederlandsche stad, waar hij veilig zou kunnen leven  
onder de bescherming van het gezag. In die stad was  
reeds een kerk van Jezus Christus, zoodat hij daar  
tot taak zou hebben om door zijn ambtelijken arbeid  
die kerk te bouwen. Hij zou derhalve allerminst als  
zendeling of evangelist hebben op te treden.

Maar Paulus kwam in een heidensche stad, waar  
hem velerlei gevaar dreigde. Het eerste contact had  
hij te zoeken bij de Joden, die hem telkens tegen-  
stonden, die zochten zijn dood. Ook hier, te Korinthe  
wederstonden zij hem en lasterden zij, zoodat hij zich  
van hen moest afscheiden om zich te wenden tot de  
Heidenen. Toen zijn prediking bij velen ingang vond  
beving Paulus om ons onbekende rede de groote vrees,  
dat zijn werk verstoord zou worden en om die vrees  
weg te nemen kwam de Heere met de bemoeiding:  
Zijt niet bevreesd, maar spreek en zwijg niet; Want  
ik ben met u en niemand zal de hand aan u leggen  
om u kwaad te doen. Er dreigde dus levensgevaar  
voor den apostel. Maar hij zou veilig zijn onder de  
bescherming des Heeren. En evenmin behoefde hij  
te denken, dat zijn prediking van het Evangelie te-  
midden van deze ongelovige omgeving vruchteloos  
zou zijn. De Heere ging toch voort: Want ik heb veel  
volks in deze stad. De kanteekeningen zeggen hier-  
van: De vele uitverkorenen, die door uw prediking  
bekeerd zullen worden. Er waren te Korinthe nog velen,  
nu Christus niet kennend, die door den Heere ver-  
ordineerd waren om met blijdschap het Evangelie  
aan te nemen. Want Paulus kwam niet als beroepen  
dominee, doch als een apostel der Heidenen, die het  
fundament legde, waarop anderen verder zouden bou-  
wen, die niet aan de kerk, maar aan de wereld Chris-  
tus bracht.

Indien we letten op dit onderscheid, zou de Hellige  
Geest Zijn eigen Woord niet begrijpen, wanneer Hij  
het in dezer voege zou toepassen. Om deze oorzaak  
moeten we dergelijk teksten krijgen eenvoudig rang-  
schikken onder ongeestelijken onzin.

K. S.

## CORRESPONDENTIE

Een onzer abonné's zou gaarne in het bezit komen van  
de eerste 14 Jaargangen van „De Reformatie“. Zijn er  
onder onze lezers wellicht, die deze Jaargangen bewaard  
hebben en ze thans willen afstaan, en zoo ja, tegen  
welken prijs?

Gaarne bericht aan de uitgevers Oosterbaan & Le  
Cointre, Goes.

#### Herinnering.

4 October geven wij de kwitanties af voor het abonne-  
mentsgeld over den termijn 1 October 1938—31 Maart  
1939 (ad f2,50 + 15 cts incassokosten). In verband hier-  
mede verzoeken wij onzen abonné's, die, teneinde deze  
incassokosten te vermijden, er de voorkeur aan geven  
het bedrag te remitteren, dit vóór genoemden datum  
te willen doen. (Postrekening 36000). **Op het stortings-  
bewijs gelieve men het juiste adres te vermelden, waar-  
aan het blad gezonden wordt.**

Rekeninghouders bij den Postcheque- en Girodienst  
geven wij in overweging, gebruik te maken van de ge-  
legenheid tot automatisch gireeren. Men behoeft hier-  
voor slechts eenmaal een formulier in te vullen en te  
onderteekenen, waarna het Centrale Postgirokantoor er  
tegen een geringe vergoeding van 3 cent per keer voor  
zorgt, dat, zoolang men abonné wenschte te blijven,  
prompt op den eersten dag van elk half jaar het bedrag  
van het abonnementsgeld op onze rekening wordt over-  
geschreven.

De bedoelde machtigingsformulieren zijn gratis ver-  
krijgbaar aan elk postkantoor.

DE UITGEVERS.

## KERKNIEUWS

#### GEREFORMEERDE KERKEN.

##### Beroepen te:

Soest: H. van Andel te Krommenie.

##### Aangenomen naar:

Aalten (vac.-Th. Delleman): D. Veenhuizen te De Krim.

##### Benoemd tot Hulpprediker te:

Ommen: Cand. W. Verwoerd te Hekendorp.

##### Intrede te:

Helpman: J. W. Tunderman. Tekst: 2 Cor. 2:14—17.

##### Candidaten tot den Heiligen Dienst.

Praeparatoir geëxamineerd en beroepbaar gesteld in de Geref.  
Kerken zijn de volgende kandidaten:

Door de Classis Zaandam, Cand. J. A. Alberts, Putter-  
straat 7, Amsterdam-Noord.

Door de Classis Amsterdam, Cand. H. A. L. v. d. Linden,  
Lomanstraat 7 boven, Amsterdam-Zuid, en Cand. H. H.  
Grosheide, Amsteldijk 85, Amsterdam-Zuid, tel. 22089.

Door de Classis Utrecht, Cand. G. W. Rijksen, Kromme  
Nieuwe Gracht 20, tel. 15837.

Door de Classis Deventer, Cand. J. J. C. Westera,  
Grootestraat 123, Nijverdal, tel. 40.

Genoemde kandidaten zijn gaarne bereid de kerken te dienen  
en een eventueel beroep in overweging te nemen.

Voorts is door de Classis Amsterdam nog met gunstig  
gevolg praeparatoir geëxamineerd Cand. A. M. van der  
Zanden, Geleestraat 811, Amsterdam-Zuid, die zich, om  
studie-redenen, voorloopig nog niet beroepbaar stelt; wel is  
hij bereid de kerken des Zondags te dienen.

##### Overweging kerkspijting.

De kerkeraad der Geref. Kerk van Den Haag-West heeft  
een Commissie van advies benoemd, bestaande uit predikanten,  
ouderlingen en diakenen, welke de mogelijkheid tot kerkspij-  
ting zal hebben te bezien.

##### K. Veen. †

In den ouderdom van 60 jaar is 20 Sept. te Oude en Nieuwe  
Bikdijk (Fr.) plotseling overleden Ds K. Veen, predikant bij  
de Geref. Kerk aldaar.

##### „GEREF. KERKEN IN HERSTELD VERBAND“.

##### Intrede te:

Amersfoort: Cand. G. F. W. Hergreen. Tekst: 1 Cor. 4:1.

##### CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

##### Beroepen te:

Dokkum: D. Blesma te Drogeham.

##### Bedankt voor:

Noordeloos: H. Hoogendoorn te Zierikzee.

##### GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

##### Bedankt voor:

Rijssen (Eschkerk): M. Hofman te Moercapele.

##### NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

##### Beroepen te:

Beverwijk (toez.): J. de Vries te Nieuw-Vennep.

Eemnes-Binnen: Cand. J. v. Slidrecht te Dinteloord.

Den Helder: J. H. Jansen te Batenburg.

Meeuwen: Jhr E. L. W. M. Hoeft van Velsen te Langer  
en Korter Aar.

Nieuwpoort: Cand. Jac. van Slidrecht te Dinteloord.

Vianen (vac. L. Knier): G. A. Bruins te Ommen.

Zundert: Cand. E. R. O. Richard, hulppred. te Antwerpen.

##### Aangenomen naar:

Hanlerwijk: Cand. J. Groot te Windesheim.

Hoog- en Laagkeppel: M. W. J. van Linschoten te Berkhout.

Lith (N.-Br.) (toez.): W. M. van Tongerlo, laatstelijk predi-  
kant in Oost-Indië, te Zeist.

Noordhorn: Cand. J. F. van den Berg te Rijswijk (Z.-H.).

Winschoten: J. C. Fischer, voorg. afd. Ned. Prot. Bond te Ede.

Zwammerdam: J. J. H. Pop te Zevenbergen.

##### Bedankt voor:

Borssele: J. G. Panhuise te Aagtekerke.

Opheusden: J. Lelkerkerker te Oldebroek.

Papendrecht: J. W. van der Linden te Kootwijk.

Waarndijk: F. M. Muller te Eindhoven.

##### Intrede te:

Hardegarijp: J. Schmidt. Tekst: 1 Cor. 12:13.

##### Afscheid van:

Gaastmeer: H. van Schothorst. Tekst: Joh. 1:29b.

Haarlem: Dr K. H. Miskotte. Tekst: 2 Cor. 5:11.

Mijnsherenland: J. J. H. v. d. Ree. Tekst: Hand. 20:32.